

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/106/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122210893
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4122210893.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., E. F. G. XXX/XX, zast. JUDr. Máriou Staríčkovou, advokátkou, so sídlom Trnava, Paulínska 19A, IČO: 42 296 498, proti žalovaným: 1. H. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., E. F. G. XXX/XX, 2. A. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom D., E. F. G. XXX/XX, obaja žalovaní zastúpení Mgr. Janou Hoksovou, advokátkou, so sídlom Volkovce, J. Kalinčiaka 13, IČO: 42 040 639, o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 26. júla 2023 č. k. 19C/101/2022-236 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovaným v 1. a 2. rade priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s výnimkou úkonov vzniknutých z dôvodu pochybenia právnej zástupkyne žalovaných pri doručovaní vyjadrenia zo dňa 15. 06. 2023. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 461 ods. 1, § 469a ods. 1 písm. a), b), c), d), ods. 2, 3, § 476 ods. 1, 2, § 476d ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 137, § 194 ods. 1 CSP a uviedol, že podaná žaloba je žalobou na určenie právnej skutočnosti, ktorá spadá pod ust. § 137 písm. d) CSP. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia je žaloba o určenie právnej skutočnosti prípustná, ak to ustanovuje osobitný predpis. Takýmto osobitným právnym predpisom je ust. § 194 ods. 1 CMP, umožňujúce notárovi ako súdnemu komisárovi odkázať toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, na podanie žaloby. Z uznesenia Okresného súdu Nitra sp. zn. 17D/111/2022 zo dňa 28. 09. 2022 vydaného JUDr. Milošom Chválom, notárom ako súdnym komisárom v dedičskom konaní po poručiteľovi H. C. vyplýva, že žalobca považoval dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení za neplatné, preto notár dedičské konanie prerušil a žalobcu odkázal na podanie žaloby o určenie neplatnosti listiny o vydedení. S poukazom na citované zákonné ustanovenia takáto žaloba je procesne prípustná, bola podaná v notárom stanovenej lehote, a preto sa ňou súd ďalej meritórne zaoberal. Súd považoval za správne určenú vecnú legitimáciu strán sporu. Pasívne legitimovaný je aj žalovaný v 2. rade, pretože je zákonným dedičom po poručiteľovi. Okruh účastníkov konania v tomto spore musí byť zhodný s okruhom účastníkov dedičského konania v dobe vydania uznesenia, ktorým súdny komisár odkazuje toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 3. 2018, sp. zn. 6 Cdo 54/2017). Táto podmienka je v prejednávacom spore dodržaná.

1.2. Listina o vydedení poručiteľa H. C. zo dňa 23. 06. 2010 obsahuje zákonom vyžadované formálne aj materiálne náležitosti, je spísaná vo forme notárskej zápisnice, obsahuje deň, mesiac a rok jej podpísania a je v nej uvedený aj dôvod vydedenia. Dôvod vydedenia je uvádzaný stručne s poukazom na zákonné ustanovenie § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka a toto je doplnené tým, že potomok

poručiťa nenavštevuje ani pri príležitosti jeho alebo iných sviatkov. Stručné uvedenie dôvodu vydedenia nie je podľa názoru súdu prekážkou pre platnosť tohto právneho úkonu. Nenavštevovanie poručiťa zo strany žalobcu minimálne v období 9 mesiacov pred spísaním listiny o vydedení bolo v konaní preukázané. V danom prípade súd po vykonaní dokazovania zistil, že vzťahy medzi žalobcom a poručiťom boli primerané až do obdobia, kedy si žalobca vybral za partnerku svoju terajšiu manželku, s ktorou v roku 2009 uzavrel manželstvo. Z vykonaného dokazovania súd vyvodil, že rodičia žalobcu mali inú predstavu o neveste, manželku žalobcu však spočiatku rešpektovali. Nebol spor o tom, že terajšia manželka žalobcu ešte pred svadbou trávila čas so žalobcom aj u jeho rodičov, kde aj prespávala. Trvalý ani prechodný pobyt vo Volkovciach síce v tom čase nemala, túto skutočnosť súd pre posúdenie vzťahov v rodine ani nepovažoval za podstatnú. Rodičia žalobcu sa zúčastnili aj na svadbe žalobcu, ktorá sa konala dňa 02. 05. 2009. Žalobca v konaní nepoprel, že jeho rodičia svadbu aj financovali. Z dokazovania síce jednoznačne nevyplývalo, v akej časti svadbu financovali rodičia žalobcu, akou časťou prispel samotný žalobca, nevesta, prípadne jej rodina, súd však nepovažoval za dôležité pre tento spor uvedenú skutočnosť detailnejšie objasňovať. Podstatné je, že rodičia žalobcu na svadbu prispeli a tejto sa aj zúčastnili, z čoho možno vyvodiť, že v období máj 2009 vzájomné vzťahy medzi žalobcom a poručiťom nemohli byť vážne narušené. Z výpovede žalobcu, jeho manželky svedkyne H. C., svedkyne H. I. a J. K. vyplynulo, že nevesta mala inú predstavu o svadbe, ktorá sa napokon konala v mieste, ktoré viac vyhovovalo rodičom žalobcu. Na druhej strane však z dokazovania vyplynulo, že v mieste, kde sa svadba konala, patriacemu členovi rodiny Gregorových, bolo možné svadbu zorganizovať za menej peňazí. Bolo preukázané, že rodičia žalobcovi pomohli s financovaním kúpy rodinného domu vo Volkovciach, v ktorom žalobca aktuálne býva. V konaní nebolo sporné, že žalobca na kúpu tejto nehnuteľnosti nemal dostatok finančných prostriedkov a kúpnu cenu financoval z úveru. Žalobcovi v tom čase banka v požadovanej výške úveru neposkytla. Pomohli mu rodičia, ktorí sa za splácanie úveru vo vzťahu k banke zaručili. Nehnuteľnosť, ktorú žalobca kupoval, nadobudol on v spoluvlastníckom podiele X/XX-XX a jeho otec v spoluvlastníckom podiele X/XX-XX. Nebolo sporné ani to, že úver splácal v celom rozsahu žalobca a tento aj riadne splatil. Pre toto konanie je z uvedeného podstatné, že vzťahy medzi žalobcom a jeho rodičmi museli byť v čase kúpy nehnuteľnosti (marec - apríl 2007) dobré. V opačnom prípade by podľa názoru súdu rodičia žalobcu záväzok ručiť za splácanie úveru žalobcom neprevzali. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že poručiť žalobcovi aktívne pomáhal aj s prerobením rodinného domu vo Volkovciach. Či sa na prácach podieľal aj brat žalobcu, žalovaný v 2. rade a v akom rozsahu, súd tiež nepovažoval za potrebné pre toto konanie bližšie objasňovať. Pre právne posúdenie tohto sporu bolo potrebné zamerať sa na vzťah poručiťa a žalobcu, a to predovšetkým v čase pred spísaním listiny o vydedení, teda pred 23. 06. 2010.

1.3. Súd ustálil, že vzájomné vzťahy poručiťa a žalobcu boli minimálne do svadby žalobcu dňa 02. 05. 2009 primerané. Vzťahy boli na primeranej úrovni ešte aj vo období okolo narodenia prvorodeného syna žalobcu L. C.. Tento sa narodil dňa XX. XX. XXXX. Pod pojmom „primerané“ mal súd na mysli taký vzťah poručiťa a žalobcu, že na strane žalobcu nebolo možné konštatovať nedostatok záujmu o poručiťa a ani jeho neprejavovanie. Hoci medzi manželkou žalobcu a rodičmi žalobcu neboli tieto vzťahy ideálne, z dokazovania vyplynulo, že žalovaná v 1. rade sa s ňou pred odchodom do pôrodnice (koniec júla 2009) rozlúčila, popriala jej všetko dobré. Toto žalobca v konaní nepoprel. Manželka žalobcu H. C. potvrdila, že so svokrou, žalovanou v 1. rade telefonovala aj z pôrodnice (koniec júla - začiatok augusta 2009). Do pôrodnice za manželkou žalobcu síce rodičia žalobcu neprišli, bolo však preukázané, že po narodení L., ich navštívili u žalobcu doma a priniesli aj nejaký darček. Uvedené tvrdila žalovaná v 1. rade, jej tvrdenia o zakúpení darčeka pre malého L. na nákupoch v Poľsku potvrdila aj svedkyňa G. C.. Manželka žalobcu si na uvedené nepamätala, žalobca tieto tvrdenia nepoprel. Strany sporu sa rozchádzali v tvrdeniach, kedy presne došlo k narušeniu vzájomných vzťahov medzi poručiťom a žalobcom. Žalobca tvrdil, že zlom mal nastať dňa 15. 09. 2009 a dôvodom malo byť, že jeho rodičia mu mali dať na výber, kto je jeho rodina, či jeho rodičia alebo manželka s novonarodeným dieťaťom. Uvedené tvrdenie potvrdila aj svedkyňa H. C., manželka žalobcu. Žalovaná v 1. rade uvádzala, že posledný kontakt so žalobcom bol 21. 08. 2009, kontakty rozviazali ešte predtým, ako mala manželka žalobcu meniny. Problém mal byť v tom, že im manželka žalobcu mala povedať, že majú problém sedieť s nimi za jedným stolom a mala ich vyhnať z domu. K týmto skutočnostiam sa vyjadrovali aj ďalší svedkovia, všetci však ohľadom skutočnosti, čo presne malo byť dôvodom rozvratu vzťahov, vypovedali len sprostredkovane, teda o tom, čo im povedali buď žalobca a jeho manželka a na strane druhej žalovaná v 1. rade, prípadne jej manžel. Je možné uzavrieť, že spísaniu listiny o vydedení predchádzalo obdobie 9, možno 10 mesiacov, odkedy sa poručiť a žalobca prestali navzájom kontaktovať a každý si žil vlastný život, nezaujímajúc sa o život toho druhého. Tiež je možné dospieť k záveru, že v tomto období už žalobca o poručiťa opravdivý

záujem neprejavoval. Túto skutočnosť súd ani nepovažoval v konaní za spornú a potvrdil ju aj samotný žalobca vo svojom výsluchu, keď uviedol, že jeho rodičia dodržali to, čo dňa 15. 09. 2009 sľúbili, teda kontakty celkom prerušili.

1.4. Ustanovenie § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka *expressis verbis* uvádza ako dôvod vydedenia potomka trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľa, ktorý by potomok mal prejavovať. Toto a ani žiadne ďalšie zákonné ustanovenie pojem „trvalé“ bližšie nevymedzuje a ani časovo neohraničuje. Žalobca v konaní namietal, že spísaniu listiny o vydedení predchádzalo obdobie „iba“ 9 mesiacov, kedy poručiťľ a žalobca neboli v kontakte a 9 mesiacov nie je možné považovať za trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu. S týmto tvrdením sa súd nestotožnil. Podľa názoru súdu je aj 9 mesiacov dosť dlhá doba na to, aby si priemerne zmýšľajúci človek dokázal uvedomiť určité skutočnosti, mal čas si veci premyslieť, analyzovať. Súd z vykonaného dokazovania vyvodil, že poručiťľ a žalobca boli minimálne do svadby žalobcu vo veľmi intenzívnom (možno aj dennodennom) kontakte, poručiťľ žalobcovi pomáhal, v lete - na jeseň 2009 kontakty prerušili, prakticky zo dňa na deň. Poručiťľ žalobcu nevydedil okamžite, k rozhodnutiu učiniť sporný právny úkon došiel po niekoľkých mesiacoch absolútne prerušených kontaktov.

1.5. Žalobca v podanej žalobe správne poukazoval na súdnu prax, ktorá nepovažuje za neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľa prípad, kedy bol nezáujem potomka v značnej miere vyvolaný samotným poručiťľom. Poručiťľ sa za svojho života môže dovoľávať opravdivého záujmu od svojho potomka len vtedy, ak sám nevyvolal stav, ktorý by potomkovi bránil umožniť poručiťľovi prejavovať o neho záujem. Vychádzajúc z prezumpcie platnosti právneho úkonu listiny o vydedení zo dňa 23. 06. 2010 a s poukazom na zistený skutkový stav tak, že v období približne 9 mesiacov pred spísaním listiny o vydedení, vzťahy medzi poručiťľom a žalobcom boli skutočne narušené a rozvrátené, títo sa vôbec nenavštevovali, bol to práve žalobca, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno preukázať, že tento stav vyvolal poručiťľ. Vyvolanie tohto stavu poručiťľom však žalobca jednoznačne nepreukázal. Žalobca a rovnako jeho manželka síce uvádzali, že to bol poručiťľ, ktorý mu mal dať na výber, kto je jeho rodina a následne vzťahy so žalobcom prerušili. Matka žalobcu, teda žalovaná v 1. rade však tieto tvrdenia poprela a sama uvádzala, že problémom mali byť vyjadrenia manželky žalobcu na ich adresu a bol to žalobca, ktorý sa odmlčal. K dôvodu prerušenia vzájomných vzťahov sa vyjadrovali aj jednotliví svedkovia a žalovaný v 2. rade, títo však mali vedomosť o skutočnej príčine rozvratu vzťahov len sprostredkovanú, a to práve od žalobcu, jeho manželky a na strane žalovaných od žalovanej v 1. rade, prípadne od poručiťľa. Tvrdenia žalobcu o tom, že mu rodičia mali dať na výber, kto je jeho rodina, tak jednoznačne preukázané neboli. Súd navyše konštatuje, že aj pokiaľ by žalobca tieto tvrdenia preukázal, mohol žalobca podľa názoru súdu vyvinúť viac úsilia smerujúceho k tomu, aby sa tieto vzťahy urovnali. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca sa o zmiernenie s rodičmi od septembra 2009 do spísania listiny o vydedení nepokúsil vôbec. K stretnutiu poručiťľa a žalobcu došlo až neskôr v roku 2013. Je však zrejmé, že žalobca mienil v tomto období predovšetkým doriešiť právne vzťahy k rodinnému domu, čo sa aj stalo. Žalobca v konaní ani netvrdil, že sa mal o zmiernenie s poručiťľom pred spísaním listiny o vydedení vôbec pokúšať. Žalobcu v tomto smere neospravedlňujú iné jeho povinnosti spojené s prácou, dokončovaním nehnuteľnosti, časté ochorenia jeho maloletého syna a ani hospitalizácia jeho manželky s dieťaťom na Vianoce 2009. Hoci žalobca podľa jeho tvrdení strávil Štedrý večer 2009 v nemocnici so svojou manželkou a synom, čo súd považuje za celkom prirodzené, súd nevidí nijakú prekážku v tom, aby po návrate z nemocnice, na druhý deň alebo ešte pred odchodom do nemocnice, hoci aj na Štedrý deň, svojich rodičov navštívil alebo sa o to aspoň pokúsil. Z lekárskeho správ a nálezov ohľadom maloletého L. je zrejmé, že tento trpel častými respiračnými ochoreniami, súd však ani túto skutočnosť nevníma ako prekážku pre kontaktovanie rodičov žalobcu. Súd nechce situáciu, v ktorej sa žalobca od jesene 2009 nachádzal, zľahčovať, došiel však k záveru, že pokiaľ by mal žalobca skutočný záujem na urovaní vzťahov, mohol sa o to pokúsiť, a nie teraz poukazovať na dôvody, prečo uvedené neurobil.

1.6. K argumentácii žalobcu o posúdení darovacej zmluvy zo dňa 02. 05. 2013, ktorou poručiťľ previedol na žalobcu spoluvlastnícky podiel k rodinnému domu žalobcu o veľkosti X/XX-XX ako konkludentného prejavu vôle smerujúceho k negácii listiny o vydedení súd uviedol, že vzhľadom na zistený skutkový stav, na tento úkon nie je možné nazerať tak, že by ním poručiťľ mienil doceliť žalobcom uvádzané účinky, teda listinu o vydedení zrušiť či anulovať. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vzťahy medzi žalobcom a poručiťľom sa v čase podpisu predmetnej darovacej zmluvy vôbec neurovnali, od spísania listiny o vydedení sa na nich vôbec nič nezmenilo.

1.7. Listinu o vydedení nie je možné považovať za neplatný právny úkon s poukazom na dobré mravy len z dôvodu, že v čase jej spísania do majetku poručiteľa patrila aj spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome žalobcu, pričom poručiteľ sa nijako nepodieľal na jeho kúpe ani financovaní. V konaní boli preukázané tvrdenia žalobcu o financovaní jeho rodinného domu vo Volkovciach, splácaní úveru, ako aj formálnom napísaní časti nehnuteľnosti na poručiteľa. Podľa názoru súdu to bol práve poručiteľ, ktorý žalobcovi pomohol nehnuteľnosť nadobudnúť. Pokiaľ žalobca súhlasil s tým, že časť nehnuteľnosti v rozsahu X/XX-XX bude formálne napísaná na jeho otca, hoci tento sa na získaní nehnuteľnosti finančne nepodieľal, musí znášať aj riziká s tým spojené. Toto si žalobca mohol uvedomiť už pri nadobúdaní nehnuteľnosti, prípadne si vzťah s poručiteľom upraviť (aj písomne) osobitnou zmluvou alebo iným spôsobom.

1.8. Záverom súd poukazuje na procesné princípy civilného sporového konania, ktoré je konaním kontradiktórnym. V civilnom sporovom konaní je predpokladom pre úspech strany v konaní tvrdiť skutkové okolnosti, ktoré majú jej nárok, prípadne obranu voči uplatnenému nároku odôvodniť a tieto skutkové okolnosti je nutné dôkazmi preukázať. Povinnosť strán tvrdiť určité skutočnosti v sporovom konaní sa nazýva povinnosť tvrdenia a vzťahuje sa vždy na konkrétnu skutočnosť stranou uvádzanú. V prípade, že ju strana splnila, platí, že uniesla bremeno tvrdenia. Existencia tvrdenej skutočnosti podmieňuje existenciu dôkaznej povinnosti, teda povinnosti strany označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dôkazným bremenom sa rozumie zodpovednosť strany za to, že v konaní boli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej prospech, resp. v prípade ich nepreukázania v jej neprospech. V súdnej veci žalobca tvrdil, že sa o poručiteľa nemohol zaujímať a prejavovať opravdivý záujem o neho, pretože poručiteľ o to nemal záujem. Povinnosť tvrdenia žalobca splnil, tieto svoje tvrdenia však žalobca nepreukázal. Žalobca predovšetkým nepreukázal, že to bol práve poručiteľ, ktorý zavinil taký stav v rodine C., ktorý by žalobcovi bránil prejavovať o neho opravdivý záujem. Na základe vykonaného dokazovania preto súd ustálil, že dôvody pre vydedenie žalobcu spochybnené neboli, predmetnej žalobe nie je možné vyhovieť a je potrebné ju zamietnuť.

1.9. K vyhodnocovaniu jednotlivých dôkazov súd uviedol, že v konaní v prvom rade prihliadal na svedecké výpovede žalobcu, žalovanej v 1. rade a svedkyne H. C., ktorých svedkov súd vypočul priamo na pojednávaní. Predovšetkým tieto osoby vedeli najlepšie popísať situáciu v rodine, mali byť prítomné aj pri sporných vyhláseniach. Týchto sporných vyhlásení, ktoré mali vyhrotiť napätie v rodine, nebol účastný žalovaný v 2. rade a ani jeden z vypočutých svedkov. Všetky tieto ďalšie osoby len sprostredkované vypovedali o tom, čo im povedal žalobca, jeho manželka, žalovaná v 1. rade a jej nebohy manžel. Viacerí svedkovia sa navyše vyjadrovali k stavu v rodine C. po spísaní listiny o vydedení, čo pre posúdenie merita prejednávanej veci ani nie je podstatné. K písomnému vyjadreniu A. I. súd uviedol, že toto nie je možné považovať za svedeckú výpoveď z dôvodu, že neboli splnené procesné podmienky stanovené v ust. § 196 ods. 2 CSP. Napriek označeniu predloženej listiny ako svedecká výpoveď na tento dôkaz súd nazeral ako na súkromnú listinu. A. I. sa navyše podľa jej vlastných vyjadrení spoznala so stranami sporu až niekoľko rokov po spísaní listiny o vydedení a aj táto mala o dôvodoch vedúcich poručiteľa k spísaniu listiny o vydedení len sprostredkované informácie.

1.10. Pokiaľ ide o mnohé ďalšie skutkové okolnosti, na ktoré strany sporu poukazovali, tieto súd nepovažoval za nevyhnutné pre objasnenie skutkového stavu prejednávanej veci dopodrobna objasňovať, a preto sa nimi s poukazom na zásadu hospodárnosti v konaní podrobnejšie nezaoberal. Súd sa tiež nezaoberal okolnosťami ohľadom ochorenia poručiteľa, pretože poručiteľ vydedenie neodôvodnil s poukazom na ustanovenie § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, ale s poukazom na písmeno b) tohto ustanovenia. Vážne ochorenie poručiteľa vyžadujúce si starostlivosť o neho zo strany tretích osôb v období pred spísaním listiny o vydedení ani preukázané nebolo.

1.11. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Súd žalobu v celom rozsahu zamietol, čo znamená, že procesný úspech v celom rozsahu (100%) v konaní dosiahli žalovaní a vznikol im nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý žiaden materiálne merateľný úspech nedosiahol. Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP súd v prejednanom spore nevzhladol. Súd žalovaným nepriznal nárok na náhradu trov konania spojených s vypracovaním a dorúčením vyjadrenia datovaného 15. 06. 2023, dorúčeného súdu dňa 16. 06. 2023. Napriek skutočnosti, že súd priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu žalovaným, považoval za nespravodlivé, aby žalobca znášal aj trovy konania, ktoré vznikli len z dôvodu omylu na strane právnej zástupkyne žalovaných. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f), h) CSP. Uviedol, že skutkové ani právne závery súdu v rozsudku nezodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania. K objektívnej nemožnosti žalobcu navštíviť poručiťa uviedol, že

Pár mesačné dieťa neabsolvuje pre dospelého neprijemné až bolestivé gastrologické vyšetrenie len tak, aby mal žalobca dôkaz, že nemohol objektívne navštevovať poručiťa. Ak súd posúdil 9-dňovú hospitalizáciu ani nie polročného dieťaťa, tomu predchádzajúci nepriaznivý zdravotný stav v domácom prostredí, následný doliečovací režim a ďalšia choroba spojená s podávaním antibiotík každý mesiac až do spísania listiny o vydedení a s tým spojeným zhoršením imunity maloletého syna žalobcu ako objektívny dôvod neprejavovania záujmu a ani raz si nepoložil otázku pri odôvodnení rozsudku, prečo poručiťa záujem neprejavil aspoň v tomto čase, potom ide o nesprávny skutkový záver v rozpore s vykonaným dokazovaním a tým aj o nesprávne právne posúdenie, keď súd na nesprávny skutkový záver aplikoval právnu normu o splnení podmienok vydedenia. Poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. júla 2012 sp. zn. 4 Cdo 194/2011. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré oprel súd svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočností, ktoré mal preukázané, a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok tak zostáva nepreskúmateľný. V takom prípade ide o inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K špecifikácii dôvodu vydedenia v listine o vydedení uviedol, že žalobca už v žalobe, ako aj v početných vyjadreniach poukázal na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej je žiadúce, aby skutočnosti, ktoré poručiťovi dali dôvod na vydedenie potomka, boli bližšie časovo a miestne špecifikované, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. júla 2012 sp. zn. 4 Cdo 194/2011. Poručiťa v listine o vydedení bližšie nešpecifikoval, v akom období a pri príležitosti ktorých sviatkov ho žalobca nenavštevoval. Žalobca preukázal, že si návštevy poručiťa jednak neželal, a jednak, že z objektívnych dôvodov ho ani navštíviť nemohol, a napokon, chronologicky uviedol všetky sviatky a príležitosti, pri ktorých poručiťa nenavštívil žalobcu ani jeho rodinu, hoci mu v tom nič nebránilo. Súd sa nielenže odklonil od ustálenej súdnej praxe, ale ani nehodnotil dôkazy sporových strán spravodlivo, keď nezohľadnil to, že poručiťa nenavštívil žalobcu a jeho rodinu a ani to nijako neodôvodnil. K rozporu skutkových záverov súdu s vykonaným dokazovaním uviedol, že výpovedná hodnota svedeckej výpovede svedkov žalovaných, ako aj pravdivostná hodnota tvrdení samotných žalovaných je značne znížená, čo však súd absolútne nevzal do úvahy, čím porušil princíp rovnosti účastníkov konania. Súd v bode 51. rozsudku jednostranne uzavrel, že nenavštevovanie poručiťa zo strany žalobcu bolo preukázané minimálne v období 9 mesiacov pred spísaním listiny o vydedení. Súd arbitrárne vyhodnotil len nenavštevovanie poručiťa zo strany žalobcu, pričom náležite, resp. vôbec nevyhodnotil tvrdené a preukázané nenavštevovanie žalobcu poručiťom, hoci tomu na rozdiel od žalobcu, nebránili žiadne objektívne okolnosti. Žalobcovi bránil výslovný príkaz poručiťa a žalovanej 1, potvrdený priamou svedeckou výpoveďou manželky žalobcu a choroba a následná hospitalizácia maloletého syna žalobcu spolu s manželkou v nemocnici a následný doliečovací režim v domácom prostredí. Súd v bode 52. rozsudku skonštatoval, že nebolo sporné, že úver na dom, v ktorom býva žalobca s rodinou, splácal výlučne žalobca, no na druhej strane toto hodnotenie nemalo dôsledok na výpovednú hodnotu a posúdenie pravdivosti tvrdení žalovaných, ktorí na začiatku tvrdili opak. Súd potom ustálil skutkové a právne závery v rozpore s vykonaným dokazovaním. Odôvodnenie rozsudku je vnútorne rozporné a zmätočné. Napriek tomu, že žalobca a priamy svedok - jeho manželka tvrdili, že zlom nastal 15. 09. 2009 pri návšteve, kde dostal žalobca na výber, kto je jeho rodina, čo aj preukázali svedkami z toho obdobia, ktorí sa o udalostiach dozvedeli s odstupom pár dní, či týždňov a ktorých svedecké výpovede neboli relevantne spochybnené, na rozdiel od rozporuplných tvrdení žalovanej v 1. rade a svedkov žalovaných, ktorým boli sprostredkované informácie od žalovaných až následne, a to s časovým odstupom, potom ich selektívne svedectvo vyznieva nielen pre žalobcu, ale aj objektívne nevierohodne a je zarážajúce, že súd ho postavil na vyššiu úroveň vierohodnosti oproti výpovediam svedkov žalobcu a samotnej výpovedi žalobcu. Navyše, žalovaní ani netvrdili, že to bol žalobca, kto mal údajnú vetu adresovať poručiťovi a žalovanej v 1. rade, preto nemohol on niesť zodpovednosť a následky v podobe vydedenia za niečo, čo neurobil ani k tomu nedal podnet. Súd nesprávne a neobjektívne vyhodnotil výpovede žalovanej v 1. rade, ktorá si sama v popise hraničnej situácie odporovala, čo do času aj udalosti, žalovaného v 2. rade, ktorý súd opakovane zavádzal, vyhlásenia A. I., ktoré spísala právna zástupkyňa žalovaných, svedeckej výpovede pani M., ktorá sa bližšie začala rozprávať so žalovanou v 1. rade až pred 3 rokmi, svedkami C. a p. N., ktorí nemali

vedomosť ani o chorobe poručiteľa a z nich, v rozpore s ich vyjadreniami a ich výpovednou hodnotou, ustálil, že majú teda vyššiu výpovednú hodnotu ako priamy svedok žalobca, jeho manželka, ktorá súd nijako nezavádzala, ani sa nesnažila očierniť žalovaných, naopak, ak si nebola istá, čo i len v nepodstatnej veci, uviedla pravdu, že si nepamätá, nekorigovala ani ona, ani žalobca, ani svedkyne p. K. a p. I. neupravovali svoju výpoveď podľa skutočností, ktoré dodatočne vyšli najavo. Presne, jasne a konzistentne s časovými a vecnými súvislosťami reprodukovala udalosti objektívne s vyššou výpovednou hodnotou ako uvedení svedkovia žalovaných a samotní žalovaní. Nie je teda pravdou, že by žalobca nepreukázal, kto bol iniciátorom neprejavovania záujmu. Uvedené je však v hrubom rozpore s vykonaným dokazovaním. Výpoveď jediného priameho svedka – manželky žalobcu súd ani nespomenul a náležite neodôvodnil, prečo nebral jej výpoveď do úvahy, resp. prečo sa priklonil k nevierohodným, sprostredkovaným výpovediam svedkov a žalovaných, ktoré boli listinnými dôkazmi spochybnené. Súd mal pri hodnotení dôkazov prihliadnuť k tomu, že svedkovia žalovaných a žalovaní neuvádzali pravdu o iných okolnostiach, preto je ich výpoveď nevierohodná, na rozdiel od žalobcu a svedkov žalobcu. Ak by súd vykonal dôkaz navrhovaný žalobcom, a síce dopytom na dopravný inšpektorát a kataster nehnuteľností, bolo by jednoznačne preukázané, že žalovaní zavádzali aj ohľadom skutočností, na čo boli použité prostriedky z predaja bytu, hoci už ani na tomto tvrdení následne nezotrvali a svoje tvrdenie nepreukázali. Hoci to nebolo pre posúdenie zvlášť závažné, slúžilo to ako dôkaz podporného charakteru, osvetľujúc vierohodnosť svedeckých výpovedí. Z odôvodnenia rozsudku nie je možné sa dozvedieť, ktoré z vykonaných dôkazov súdu slúžili ako podklad pre rozhodnutie. Hoci sa súd aj snažil vysvetliť, akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov spravoval, výsledkom premietnutým v zdôvodnení jeho rozhodnutia je však len súbor indícií, ktoré by mali nasvedčovať správnosti prijatého právneho záveru o nedôvodnosti žaloby bez toho, aby napadnuté rozhodnutie bolo náležitým spôsobom zdôvodnené právne. K nesprávnemu právnomu posúdeniu uviedol, že súd nesprávne vyložil právnu normu – zákonné znenie § 469a ods. 1 písm. b) OZ a túto nesprávne aplikoval, keď uviedol, že žiadne zákonné ustanovenie pojem „trvalé“ bližšie nevymedzuje a ani časovo neohraničuje. S uvedeným nemožno súhlasiť a zo strany súdu ide o nesprávnu aplikáciu práva. 9 mesiacov nemožno za žiadnych okolností považovať z časového hľadiska za obdobie „trvalé“. Ak súd uviedol, že OZ pojem „trvalé“ nedefinuje, potom mal siahnuť po výklade uvedeného pojmu, pričom právna teória a aplikačná prax ich ponúka niekoľko. Súd vyložil pojem „trvalo“ absolútne v rozpore s výkladovými pravidlami, ustálenou súdnou praxou a arbitrárne, navyše tým porušil aj princíp rovnosti účastníkov konania pred súdom a rovnosti zbraní, keď súd má iba preskúmať stranami tvrdené a preukazované skutočnosti a žalovaní netvrdili, že 9 mesiacov považujú za trvalé neprejavovanie záujmu. Výklad pojmu trvalo je tak v rozpore s ustálenou súdnou praxou a judikatúrou súdov. Súd arbitrárne ustálil, že žalobca sa do stretnutia v r. 2013 nepokúsil o zmier s poručiteľom vôbec a ani okolnosti uvádzané žalobcom žalobcu neospravedlňujú. Súd nevyhodnotil tvrdené a preukázané zavinenie poručiteľa na tom, že ho žalobca nekontaktoval. Aj z následného správania poručiteľa je zrejmé, že o kontakt nestál, neprejavoval záujem a sám konal v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca tak zotrváva na tvrdení, že neprejavovanie záujmu bolo vzájomné, dal k nemu výslovný a jasný podnet poručiteľ, preto nie je naplnený zákonný dôvod vydedenia, čo ho činí neplatným. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 59/2012 a sp. zn. 2 Cdo 109/2010. Posudzovanie existencie dôvodov vydedenia uvádzaných v písm. a) a b) § 469a Občianskeho zákonníka musí byť komplexné, čo znamená, že nepostačí len nečinnosť neopomenuteľného dediča, ale je potrebné skúmať aj správanie sa poručiteľa – tu súd nevyhodnotil, že zo strany poručiteľa nebol nijaký pokus o kontakt, ani na sviatky, ani v prípade choroby ich vtedy jediného vnuka, ani v prípade pracovnej cesty. Poukázal na rozhodovaciu činnosť súdov SR. Neplatnosť závetu z dôvodu rozporu s dobrými mravmi súd posudzoval len s ohľadom na žalobcu, ak ten mal znášať riziko, toto aj znášal z dôvery a citu k poručiteľovi, ktorý naopak zrejme prechovával cit opačný, či už zlomyseľnosť alebo iný, keď vydedil nielen žalobcu, ale aj jeho potomkov z domu, ktorý reálne patril žalobcovi a ktorý predstavoval jedinú strechu nad hlavou nielen pre žalobcu a jeho manželku, ale aj pre maloleté dieťa, ktoré sa ničím neprevinilo. Uvedené jednoznačne preukazuje zlomyseľnosť a rozpor s dobrými mravmi zo strany poručiteľa, keďže poručiteľ mohol inak formulovať listinu o vydedení. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel, alternatívne napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Žalovaní v 1. a 2. rade sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadрили.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. e. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ialej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané veas, oprávnenou stranou – žalobcom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému

zákon odvolanie prípúš?a (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 31. 10. 2022 sa žalobca domáhal, aby súd ureil, že závet a listina o vydedení spísaná porušením H. C., nar. XX. XX. XXXX, zomrelým 17. 07. 2022, naposledy bytom E. F. G. XXX/XX, XXX XX D., povereným notárom JUDr. Milošom Chválom dňa 23. 06. 2010, pod sp. zn. N 149/2010, Nz 22609/2010 sú neplatné. Súčasne sa domáhal priznania nároku na náhradu trov konania.

6. V predmetnej veci podľa označenia predmetu žaloby a jej petitu bolo predmetom konania urenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení. Neplatnosti závetu sa žalobca domáhal z dôvodu, že absentujú dôvody vydedenia, ako aj z dôvodu, že závet odporuje ustanoveniu § 479 Obeianskeho zákonníka. Eo sa týka listiny o vydedení, vo vzťahu k nej uvádzal žalobca v žalobe dôvody smerujúce k ureniu, že dôvody vydedenia nie sú dané, pričom len v jednej vete uviedol, že keďže dôvod vydedenia absentuje vo vyhotovenej listine, dôsledkom toho je, že ide o prejav vôle neureitý. Pre posúdenie veci je pritom potrebné rozlišovať medzi tým, či je listina o vydedení neplatná, alebo dôvody vydedenia nie sú dané.

7. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 121/2008 uviedol, že urenie neexistence dôvodov vydedenia spôsobuje neureinnosť tohto jednostranného právneho dôvodu, a nie jeho neplatnosť. Neplatnosť právneho úkonu môže nastať len z dôvodov uvedených v ustanovení § 37 až § 40a Obeianskeho zákonníka.

8. Keďže právne posúdenie veci nie je náležitosťou žaloby a povinnosť uviesť žalobný návrh neznamená povinnosť žalobcu uviesť súdu návrh na znenie výroku rozsudku, je potrebné vychádzať z obsahu žaloby a pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať na to, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal. Z rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo 254/2009 z 28. 09. 2010 vyplýva, že ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

10. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného úroku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy konal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami strán sporu, ale z hľadiska odôvodnenia má spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP), pričom strane sporu musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo strany sporu a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj

z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti.

11. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 220 ods. 2 CSP znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument strán sporu, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, a nie len odkazovať na právne závery účastníkov.

12. V súlade s § 220 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Také (arbitrárne) rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

13. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne, alebo tým skôr, pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu ich súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť (4Cdo/102/2017). Pokiaľ by takto súdy postupovali, založili by tým nepreskúmateľnosť nimi vydaných rozhodnutí. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu; len náležité, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritériá vyplývajúce preň z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (I. ÚS 33/2012).

14. Keďže predmetom žaloby v danej veci bolo tak určenie neplatnosti závetu, ako aj listiny o vydedení, pričom podľa obsahu žaloby a prednesov žalobcu išlo skôr o určenie neexistencie dôvodov vydedenia, súd prvej inštancie si mal v prvom rade ujasniť, čoho sa žalobca podanou žalobou domáha, pretože od toho závisí, podľa ktorých ustanovení mal vec posudzovať, teda, či podľa ustanovení, podľa ktorých to aj posúdil (pri určení, že dôvody vydedenia nie sú dané), alebo podľa § 37 až § 40a Občianskeho zákonníka (pri určení neplatnosti listiny o vydedení), tak ako to uviedol NS SR v rozhodnutí pod sp. zn. 5Cdo 121/2008. Aj keď z obsahu žaloby sa skôr javí, že žalobca sa domáha určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané (pričom súd prvej inštancie sa nimi aj zaoberal), mal túto okolnosť zistiť dotazom na právnu zástupkyňu žalobcu. V prípade, ak sa žalobca domáha určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané, súd prvej inštancie na vec aplikoval správne ustanovenia právnych predpisov. V prípade, ak sa žalobca domáha určenia, že listina o vydedení je neplatná, súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď na vec neaplikoval pre posúdenie veci potrebné ustanovenia. Do úvahy tiež prichádza situácia, že by sa domáhal tak určenia, že listina o vydedení je neplatná, ako aj, že dôvody vydedenia nie sú dané, každého z iných dôvodov, čomu by následne muselo zodpovedať aj právne posúdenie veci. Podľa toho, čoho sa žalobca podanou žalobou domáha (vecne, podľa obsahu žaloby) má potom zodpovedať aj petit žaloby a výrok rozsudku, pričom o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia, už rozhoduje súd a prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že na podanie žaloby o určení neplatnosti listiny o vydedení odkázal žalobcu notár ako súdny komisár. Bez ujasnenia si predmetu sporu odvolací súd považuje napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zatiaľ za predčasné a nedostatočne odôvodnené, čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť a bolo dôvodom na jeho zrušenie v tejto časti.

15. Čo sa týka neplatnosti závetu, tohto určenia sa žalobca domáhal jednak z dôvodu, že absentujú dôvody vydedenia, ako aj z dôvodu, že závet odporuje ustanoveniu § 479 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie žalobcu v zmysle ustanovenia § 479 Občianskeho zákonníka vôbec neposúdil a zamietnutie žaloby v tejto časti vôbec neodôvodnil. Táto skutočnosť zakladá nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia v tejto časti a je takou vadou konania, pre ktorú bolo potrebné toto rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Rovnako rozhodol NS SR vo veci pod sp. zn. 6MCdo 5/2014, pričom uviedol, že z odôvodnenia rozsudkov odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie je zrejmé, že oba sudy odôvodnili len svoj právny záver o neplatnosti vydedenia, zatiaľ čo ďalší právny záver o neplatnosti závetu neodôvodnili vôbec. Táto skutočnosť zakladá nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí v tejto časti a je takou vadou konania, pre ktorú bolo potrebné tieto rozhodnutia v napadnutej časti, ako aj súvisiace rozhodnutie o trovách konania, zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. K ďalším odvolacím dôvodom odvolací súd dodáva nasledovné:

17. Hodnotenie dôkazov ako činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti konkrétny dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa zásada voľného hodnotenia dôkazov, pričom každý dôkaz hodnotí jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo v konaní najavo.

18. Pri dôkaze výpoveďou svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede s prihliadnutím na to, aký vzťah má svedok k stranám sporu a k prejednáwanej veci a aká je jeho rozumová a duševná úroveň, na okolnosti, ktoré doprevádzali jeho vnímanie skutočnosti, o ktorej vypovedá, na spôsob reprodukcie týchto skutočností, na správanie pri výpovedi (presvedčivosť, istota, plynulosť výpovede, ochota odpovedať na otázky a pod.) a na poznatky získané na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne, či sa vzájomne dopĺňajú); celkové posúdenie uvedených hľadísk následne poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27. októbra 2010, sp. zn. 30 Cdo 3577/2008, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 92/2020 a sp. zn. 8 Cdo 156/2020).

19. Pri hodnotení výpovede svedka, ktorý o rozhodujúcich skutočnostiach vypovedal rozdielne, je súd povinný zaoberať sa všetkými výpoveďami svedka vo vzťahu k zisteným rozdielom a zdôvodniť, prečo svoje rozhodnutie oprel o tú ktorú výpoveď, resp. prečo výpoveď nebolo možné zohľadniť.

20. Záver súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, resp. niektorej výpovede, ktorý v prejednávanom prípade primerane vysvetlí, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie práv len z dôvodu, že sťažovateľ sa domnieva, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené rozdielne (I. ÚS 275/2019).

21. Pri dôkaze výpoveďou svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede s prihliadnutím na to, aký vzťah má svedok k stranám sporu a k prejednáwanej veci a aká je jeho rozumová a duševná úroveň, na okolnosti, ktoré doprevádzali jeho vnímanie skutočnosti, o ktorej vypovedá, na spôsob reprodukcie týchto skutočností, na správanie pri výpovedi (presvedčivosť, istota, plynulosť výpovede, ochota odpovedať na otázky a pod.) a na poznatky získané na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne, či sa vzájomne dopĺňajú); celkové posúdenie uvedených hľadísk následne poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27. októbra 2010, sp. zn. 30 Cdo 3577/2008, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 92/2020 a sp. zn. 8 Cdo 156/2020).

22. Záver súdu o (väčšej) hodnovernosti niektorého z dôkazov, resp. niektorej výpovede, ktorý v prejednávanom prípade primerane vysvetlí, je prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov a sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie práv len z dôvodu, že sťažovateľ sa domnieva, že niektoré dôkazy mali byť hodnotené rozdielne (I. ÚS 275/2019).

23. V danej veci boli, okrem výsluchu strán sporu, vypočutí viacerí svedkovia, a to navrhnutí tak žalobcom, ako aj žalovanými. Okrem manželky žalobcu sa žiaden zo svedkov osobne stretnutia, od ktorého malo dôjsť k zhoršeniu vzťahov medzi žalobcom, porúčiteľom a žalovanou v 1. rade, nezúčastnili, a tak vypovedali o okolnostiach, ktoré sa dozvedeli od niektorej zo strán sporu. Výpovede strán sporu a svedkov sú pre posúdenie veci pritom kľúčové. Preto je potrebné, aby súd prvej inštancie v ďalšom konaní podrobnejšie odôvodnil, koho tvrdenia zo strán sporu mal preukázané a z akých dôvodov, zhodnotiť výpovede svedkov, či z nich vychádzal a v akom rozsahu, prípadne zhodnotiť ich

vierohodnosť, zhodnotiť výpoveď manželky žalobcu, zaoberať sa vzájomným navštevovaním žalobcu a žalovaného pred spísaním listiny o vydedení a zhodnotiť, či im vo vzájomnom navštevovaní bránila objektívna prekážka, resp. kto dal k tomu podnet. Ak by mal súd za preukázané tvrdenie žalovanej v 1. rade o tom, od kedy a prečo sa so žalobcom nenavštevujú, odôvodniť to, že ak túto vetu mala povedať manželka žalobcu, či mohol za toto nie byť zodpovedný a následky v dôsledku vydedenia. Ak žalobca argumentuje tým, že súd má zohľadniť to, že jeho syn mal zdravotné problémy a spolu s manželkou bol aj hospitalizovaný, okrem toho, čo už súd ohľadom týchto skutočností zohľadnil (bod 55.), je potrebné zaoberať sa aj tým, či o týchto okolnostiach žalobca svojich rodičov informoval. Potrebné je tiež posúdiť a zaoberať sa aj ďalšími odvolacími námietkami, ak sú pre posúdenie veci potrebné. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CSP). Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).